

Вінницький національний
медичний університет

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ІЗРАЇЛІ

Анотація: В даній статті автор досліджує використання новітніх технологій у підготовці майбутніх вчителів іноземних мов в державі Ізраїль. Читачі мають змогу дізнатися про використання відео при вивченні мов. Дана стаття містить багато корисної інформації не тільки для вчителів, а й для студентів, які вивчають мови.

Ключові слова: Ізраїль, підготовка вчителів, іноземні мови, нові технології, педагогічні коледжі, використання відео, вищі навчальні заклади Ізраїлю.

Л.П. Романюк

Вінницький національний
медичний університет

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НОВЕЙШИХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В ИЗРАИЛЕ

Аннотация: В данной статье автор исследует использование новейших технологий при подготовке будущих учителей иностранных языков в Израиле.

Ключевые слова: Израиль, подготовка учителей, иностранные языки, новые технологии, педагогические колледжи, использование видео при изучении иностранных языков, высшие учебные заведения Израиля.

L.P. Romanyuk

Vinnitsa National Medical
University

USING OF THE NEW TECHNOLOGIES IN THE FUTURE ENGLISH TEACHERS' PREPARATION IN ISRAEL

Annotation: In this article the author investigates the using of new technologies in teachers' training colleges of Israel. We can learn much new about the using of video teaching English. This article contains much interesting information not only for teachers, but for students as well.

Key words: Israel, teachers' training, foreign languages, new technologies, pedagogical colleges, using video, universities, new methods.

Постановка проблеми: Багато вчених в Україні вивчають та досліджують систему освіти в Ізраїлі, зокрема вищу освіту та підготовку кадрів різних рівнів. Дана стаття може слугувати гарним досвідом для науковців нашої держави та тих вчених, які створюють нові програми навчання іноземним мовам майбутніх вчителів у педагогічних коледжах та училищах.

Мета: Автор даної статті має за мету донести до читачів інформацію, яка містить нові проекти, нові способи підготовки педагогічних кадрів країни у педагогічних коледжах, вивчаючи та навчаючи іноземним мовам.

Актуальність проблеми: В сучасному вітчизняному освітньому просторі мають з'явитись нові ідеї, нові способи підготовки педагогічних кадрів. Зарубіжний досвід допоможе розкрити величезний потенціал вітчизняної освіти та науки. Дана стаття розкриває «секрети» зарубіжних освітніх успіхів та дає змогу освітянам України скористатися досвідом успішних країн.

Дослідження зарубіжної вищої школи зумовлене науково-практичною значущістю вивчення шляхів, історичних традицій, технологій, методів підготовки науково-педагогічних кадрів за кордоном. Аналіз сучасного стану підготовки педагогічних кадрів в університетах і коледжах Ізраїлю дає змогу виявити національні специфічні особливості сучасного розвитку ізраїльської

вищої педагогічної освіти та загальноцивілізаційні тенденції розвитку цієї освітньої сфери [2].

Теоретичні основи реформування системи вищої педагогічної освіти в Ізраїлі

були об'єктом вивчення М. Дреєрмана, В. Сиркіна, О. Глузмана, М. Скоробогатової, К. Петерсона, А. Кросковера. В своїх працях вони аналізують системи підготовки педагогічних кадрів в Україні і в Ізраїлі, теоретичні основи реформування освіти в Ізраїлі, філософію єврейської освіти, основні тенденції розвитку вищої освіти в Ізраїлі. Але питання професійної підготовки педагогів в Ізраїлі поки що не одержали всебічного вивчення [3].

Інформаційний рівень сучасної людини визначається його інформаційною культурою, а інформаційна культура особистості як культура взагалі відображає активну творчу діяльність людини і, відповідно, розвиток самої людини як суб'єкту цієї діяльності. За своєю природою інформаційна культура передбачає не тільки певні знання, а й використання цих знань для чого-небудь, у зв'язку з чим-небудь і вдосконалення їх у процесі тієї чи іншої діяльності, в тому числі і пов'язаної з інформацією. Причому саме використання і вдосконалення знань важливе лише в творчості, реалізованій в будь-якій сфері життєдіяльності людини. А тому мотиви творчості, мотиви цієї діяльності людини є природною психологічною компонентою такої характеристики особистості, як її інформаційна культура.

Отже, під інформаційною культурою вчителів ми розуміємо сукупність алгоритмів педагогічної діяльності, пов'язаних з широким залученням до навчального процесу нових інформаційних і комунікаційних технологій[4].

На сучасному етапі розвитку суспільства інформаційну культуру вчителя іноземної мови слід розглядати як необхідну умову його професійної компетентності. При цьому слід зазначити, що ніякого прогресу в освіті, пов'язаного із залученням засобів нових інформаційних технологій, не відбудеться до тих пір, поки інформаційна культура майбутнього вчителя

буде свого роду додатком до наявної системи психолого-педагогічної і предметної підготовки[5]. На нашу думку, формувати інформаційну культуру мають педагогічні ВНЗ, в яких, крім вивчення студентами курсу “Технічні засоби навчання і обчислювальна техніка”, нові інформаційні технології повинні бути широко залученими і в процесі вивчення інших навчальних предметів, зокрема, під час вивчення іноземних мов.

У багатьох розвинених країнах, зокрема в Ізраїлі, широко використовується відео як допоміжний технічний засіб, під час навчання майбутніх вчителів іноземних мов. Студенти педагогічних коледжів Ізраїлю тренуються у використанні сукупності набутих теоретичних знань і, навпаки, завдяки спостереженню за допомогою відео, починають усвідомлювати трансформації прагматичних процедур в обдумані знання [6].

Завдяки зворотному зв'язку та повторному аналізу, який стає можливий під час роботи з відео, студент залучається до теоретичного осмислення своєї практичної діяльності. Відеозапис відіграє у цьому значну роль, він дає можливість оцінювати самого себе як особистість, яка виконує свої професійні обов'язки.

В той самий час від викладача вимагається значна педагогічна майстерність для використання цього механізму з мінімальним ризиком і з максимальною ефективністю [7]. Дійсно, перша зустріч учасника відеозапису зі своїм власним відображенням у багатьох випадках справляє враження. Перед тим, як стати підтримкою для відстроченого спостереження й самоаналізу свого образу дії, відеозображення порушує уявлення про свою власну особистість. Це враження у багатьох студентів серйозно коливається внаслідок розбіжності між суб'єктивним сприйняттям самого себе й більш об'єктивним, яке нам представляє екран. Показово, що відео викликає як захисні реакції на агресивне втручання в емоційне життя й відносини з оточуючими, так і формування рефлексивної позиції.

Навчання відбувається в процесі спостереження за собою, за педагогічними ситуаціями, за “експериментами”, що проводяться в

навчальному процесі. В рамках стратегії професійно-педагогічної підготовки, котра базується на особистісному розвитку, тренування на спостереження будується таким чином: на початку студенти знайомляться з методикою спостереження, з його труднощами, потім встановлюється поле нагляду, фіксується мета і створюються інструменти спостереження й аналізу за власними педагогічними діями. Після відеозапису майбутні вчителі інтерпретують одержані дані, що передбачає зв'язок прийомів спостереження з теоретичною рефлексією.

Відеонагляд за власними педагогічними діями й за діями своїх товаришів дає засоби для регулювання дії й піддає теорію випробовуванню практикою.

Отже, проводячи спостереження, студенти встановлюють безпосередній традиційний зв'язок між теорією і практикою, тому що в цьому випадку теорія пояснює практику, а практика дозволяє переглянути теорію. Відеоспостереження допомагає студентам завдяки аналізу записаних ситуацій контролювати в дії свій власний розвиток, усвідомлювати те, чого їм не вистачає в плані теоретичних знань, практичних умінь і навичок, прийомів педагогічного менеджменту, професійної мобільності, комунікативності й інших показників професійної компетентності й те, що вони знають і вміють. Виходячи з цього, кожен студент може спроектувати разом з викладачем особистий план, що сприятиме просуванню від набуття вмінь до становлення своєї професійно-педагогічної компетентності.

Зазвичай, ця робота є підготовчим етапом перед проходженням студентами педагогічної практики. Загальновідомо, що практика ладна справити значний вплив на формування рефлексивної позиції майбутніх учителів. Так, за результатами практики студенти оцінюють свої здібності і можливості стосовно вибраної професії вчителя, рівень своєї професійної компетентності.

Практика в школі найкращим чином дає студентам можливість проводити самоспостереження власного професійного самовдосконалення в

педагогічній діяльності, а саме, в залученні одержаних теоретичних знань, використанні педагогічних технологій і прийомів педагогічного менеджменту. Вони також мають змогу аналізувати прояв своїх професійно-значущих якостей, таких як гуманність, комунікативність, мобільність. визначати шлях для професійного вдосконалення.

Отже, педагогічна рефлексія як форма діалогу з самим собою формується в студентів внаслідок дії самоаналізу, раціонального обґрунтування й вибору власної позиції, в результаті чого відбувається синтез концепції “Я-вчитель”, удосконалюється їхня професійна компетентність [8].

Аналізуючи свої педагогічні дії, студенти починають розуміти, що для досягнення висунутих цілей і завдань необхідно ліквідувати невідповідність між власним рівнем професійного й особистісного розвитку і вимогами, які пред’являються до педагогічної діяльності. Усвідомлення цього протиріччя зумовлює розвиток умінь і своєчасне корегування самооцінки.

Внаслідок роботи з орієнтації майбутніх учителів на самооцінку своєї професійної компетентності у студентів факультетів іноземних мов в Ізраїлі повинні бути сформовані професійні вміння:

- ретроспективного аналізу власних дій і вибору на уроці;
- критичної оцінки розв’язання поставленого завдання згідно зі зразком і в порівнянні з ефективністю її вирішення іншими студентами;
- визначення адекватності власних дій педагогічним ситуаціям і умовам, в яких вони здійснюються;
- з’ясування аналізу адекватності змісту та значення власної діяльності;
- формування в студентів принципів саморегуляції професійної діяльності;
- адекватного розуміння рівня власної професійної компетентності.

Зрозуміло також і те, що темпи розвитку означеної тенденції будуть визначатися, в першу чергу, специфікою навчального предмета. Ще зовсім недавно вважалось, що сфера використання комп’ютера обмежується

математикою, програмуванням, фізикою, хімією. Що ж стосується дисциплін гуманітарного циклу, то тут він може використовуватися лише як електронний банк даних, а в практиці навчання – переважно як засіб наочності. Напевно, на початковому етапі так і було, але завдяки розширенню можливостей комп'ютера і з придбанням досвіду створення навчальних програм, сфера його використання значно поширилася [10].

Під час навчання іноземних мов вибір навчальних програм практично без обмежень - лексико-граматичні тести, тексти, діалоги, пісні, відеофільми іноземними мовами, можливість прослухати диктора і себе та багато іншого, – все це, з одного боку, дозволяє вивчати іноземні мови більш ефективно, а з іншого, – формує професійну компетентність в майбутніх учителів, розвиваючи в них необхідні професійно-значущі якості, рефлексію, вміння працювати самостійно, веде до самовдосконалення, розкриваючи їх творчий потенціал, поширюючи кругозір тощо [9].

Однак, слід зазначити, що будь-які технічні засоби навчання відіграють у процесі навчання іноземних мов важливу, проте все ж таки допоміжну роль: вони розширюють дидактичні можливості викладача, проте в ніякому разі не підмінюють його. Викладач завжди залишатиметься центральною ланкою системи навчання.

Під час застосування новітніх інформаційних технологій навчання на заняттях з дисциплін циклу професійної та практичної підготовки для формування професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов слід використовувати елементи комп'ютерного навчання поряд з традиційними педагогічними технологіями.

Під час використання на заняттях з професійної науково-предметної підготовки комп'ютерного навчання студенти не пасивно сприймають інформацію, а активно взаємодіють з комп'ютером як джерелом інформації та генератором завдань. Вони одержують від комп'ютера завдання, спрямовані на формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій, що є складовими іншомовної комунікативної компетенції,

виконують їх; тут же відбувається зворотний зв'язок у формі реакції на введене студентом повідомлення (у вигляді репліки, виставленого або невиставленого бала, оцінки). Далі йде виправлення помилки, перехід до наступного завдання. Все це вимагає від студентів постійної активної діяльності, спрямованої не тільки на засвоєння матеріалу, а й на формування комунікативності, рефлексії, прагнення до самовдосконалення, сприяє вихованню пізнавальної активності студентів. Так, наприклад, після виконання граматичного тесту, студентам може бути запропоновано ще раз звернутися до теоретичного інформаційного довідника, який є в програмі, а після того, як вони перевіряють свою роботу та виправляють усі, на їхню думку, помилки, вони можуть подивитися, які помилки знайшов комп'ютер. Така робота розвиває їхні вміння самокорегування, самооцінки, змушує свідомо підходити до теоретичного осмислення мовних явищ; у них формуються навички застосування одержаних теоретичних знань на практиці. В студентів також формується педагогічне мислення, спостережливість, воля. Адаптивність комп'ютерного навчання дає можливість враховувати індивідуальні особливості студентів, такі, як здатність концентрувати увагу, швидкість сприйняття, особливості мислення, пам'яті студента, його темперамент.

Використання новітніх технологій в підготовці майбутніх вчителів ставить перед викладачами вищих навчальних закладів такі педагогічні завдання:

- розвиток творчого потенціалу;
- розвиток здібностей до комунікативних дій;
- розвиток вмінь експериментально-дослідної діяльності;
- інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості;
- реалізація соціального замовлення (підготовка користувача засобами нових інформаційних технологій);
- формування інформаційної культури студентів.

На наш погляд, формування інформаційної культури студентів є важливим моментом у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів. На думку багатьох учених, інформаційна культура – це зведення правил поведінки в інформаційному комп'ютеризованому суспільстві, в людино-машинних системах, які вписуються в світову гуманістичну культуру людства.

Логіка нашої дослідно-експериментальної роботи вимагала уточнення змісту вищої педагогічної освіти з метою формування професійно-педагогічної компетентності студентів із врахуванням особливостей педагогічної діяльності, внаслідок широкого залучення новітніх інформаційних технологій навчання. Ця обставина, так чи інакше, відзначається у багатьох педагогічних дослідженнях. Зокрема, в роботі Т.В. Добудька, стверджується, що вже нині необхідно здійснювати відбір змісту і методів педагогічної підготовки вчителя з урахуванням особливостей педагогічної діяльності, які породжуються внаслідок залучення нових інформаційних технологій в освіті [11]. В свою чергу, це передбачає необхідність широкого залучення новітніх інформаційних технологій у процес підготовки вчителів як в рамках вивчення дисциплін загальнокультурного, психолого-педагогічного, так і предметного блоку дисциплін.

Розвиток системи безперервної освіти, зміна цілей загальної, обов'язкової освіти, перехід до особистісно орієнтованої освітянської парадигми, зниження ролі освіти в формуванні менталітету підростаючого покоління, перехід на інші носії соціальної пам'яті визначають потенційні можливості широкого залучення новітніх інформаційних технологій як засобу педагогічної діяльності для ефективної організації переходу від авторитарної педагогіки до педагогіки співробітництва (на основі можливої реалізації по-справжньому колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів) [12].

Разом з тим, очевидно, що ця можливість навряд чи буде реалізована, якщо підготовка вчителів залишиться орієнтованою на “ретрансляційний” компонент педагогічної діяльності. На нашу думку, “артист біля дошки” в шкільному класі у найближчий час поступиться місцем “сценаристу”, “режисеру” сумісної творчої діяльності учнів. Іншими словами, вже нині педагогічний вищий навчальний заклад Ізраїлю готує, в першу чергу, вчителів, здатних обходитися без методів авторитарної педагогіки, педагогів-консультантів [11,12].

Висновок: Професійна підготовка майбутніх вчителів іноземних мов в Ізраїлі зазнає впливу нових технологій, які створюють провідні вчені. Вирішення питань вищої педагогічної освіти підпорядковане Раді з питань вищої освіти. Встановлено, що такі новітні технології мають своє відображення і в системі вітчизняної освіти. У майбутньому доцільним є вивчення питань, пов’язаних із змістом підготовки вчителів у різних типах педагогічних навчальних закладів Ізраїлю задля можливості подальшого запозичення досвіду та використання в Україні.

Література:

1. Кузьміна Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. - М.: Высшая школа, 1990 - 119с.
2. Лазарев В.С. Управление образованием на пороге новой эпохи // Педагогика. - 1995. - № 5. - С. 12 - 14.
3. Глузман А. В. Да здравствует университет! Особенности современного высшего образования за рубежом / А.В. Глузман // Гуманітарні науки. – 2003. – № 2. – С. 54–60.
4. Дресерман М. Г. Становлення і розвиток вищої педагогічної освіти в Ізраїлі : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Марк Григорович Дресерман. – Одеса, 2007.

5. Дреерман М. Г. История и современность университетского образования в Израиле / М. Г. Дреерман // Проблемы сучасної педагогічної освіти. – 2005. – № 7. – С. 167–176.
6. Сыркин В. А. Израильская школа: время реформ / В. А. Сыркин // Педагогика. – 2005. – № 4. – С. 88–97.
7. Левитес Д.Г. Школа для профессионалов, или Семь уроков для тех, кто учит. - М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2001. - 256 с.
8. Линенко А.Ф. Теория и практика формирования готовности студентов педагогических вузов к профессиональной деятельности: Дисс... д-ра пед. наук: 13.00.04. - К., 1996 - 412 с.
9. Дреерман М.Г. Система подготовки педагогических кадров в Израиле в контексте общемировых образовательных процессов / М. Г. Дреерман // Проблемы сучасної педагогічної освіти. – 2007. – № 13. – С. 245–258.
10. Левинас Э. Три статьи о еврейском образовании / Левинас Эммануэль ; пер. с франц. Е. Кушнера и А. Львова по изданию *Difficile Liberte*, Paris 1963. // Новая еврейская школа. – 1999. – № 4.
11. Yehudilh Weinberger, Anat Zohar. Higher Order Thinking in Science Teacher Education in Israel // *Science Teacher Education. An International Perspective. Science & Technology Library.* – Kluwer Academic Publishers, 2000. – P. 95–121.
12. Государство Израиль. Наука и высшее образование // Электронная еврейская энциклопедия, созданная на базе Краткой еврейской энциклопедии, изданной в Иерусалиме в 1976–2005 годах. – Т. 3, кол. 596–612 [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.eleven.co.il/article/11747>.
13. Словники:
 - Една Лауден та Ліора Вайнбах Суперсловарь (иврит-русский-английский), – 1993. 850с.– ISBN 965-390-009-9

